

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku A. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 lipca 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 12 lutego 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek organu rentowego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w[...]wyrokiem z dnia 12 lutego 2020 r., w sprawie z odwołania ubezpieczonego A. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 20 grudnia 2018 r., którym oddalono jego odwołanie.

Sądy *meriti* oceniały, czy ubezpieczony jest niezdolny do pracy i czy niezdolność ta pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy, któremu uległ on w listopadzie 2006 r. W sprawie nie było kwestionowane to, że ubezpieczony w 2010 i 2015 roku spełniał warunki do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Stan zdrowia ubezpieczonego oceniali biegli

lekarze sądowi, w tym dwóch biegłych neurologów, dwóch biegłych z zakresu rehabilitacji medycznej, biegły neurochirurg-neurotraumatolog, dwóch biegłych z zakresu medycyny pracy i biegły ortopeda. Biegli dysponowali informacjami o przyznaniu ubezpieczonemu renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w latach 2008-2015, dokumentacją medyczną związaną z wypadkiem przy pracy i następującym po nim procesem leczenia. W sporządzonych opiniach wskazano zgodnie, że stwierdzona obecnie niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy. Sądy obu instancji podzieliły opinie biegłych lekarzy sądowych.

Ubezpieczony zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w całości skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1205 ze zm.), przez brak uwzględnienia zasady, że świadczeniami z ustawy wypadkowej są objęte także następstwa niezdolności do pracy pozostające w bezpośrednim związku ze skutkiem nagłego urazu zewnętrznego, wynikające z pogłębienia lub przyśpieszenia objawów procesów chorobowych samoistnych, istniejących przed wypadkiem oraz naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy - art. 365 § 1 k.p.c., przez bezpodstawną odmowę uznania prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w O., sygn. akt IV U [...], za prejudykat w niniejszej sprawie w zakresie związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonymi urazami ubezpieczonego w postaci przewlekłego pourazowego zespołu rwy kulszowej szyjno-barkowej z prawostronnymi objawami ubytkowymi oraz stanem po leczeniu operacyjnym dyskopatii C5-C6 i C6-C7 a wypadkiem przy pracy, któremu uległ on 1 listopada 2006 r.

Ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania wywołanych skargą kasacyjną, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez uwzględnienie odwołania, wraz z zasądzeniem na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi, ponieważ Sąd Apelacyjny nie zrealizował zarówno funkcji rozpoznawczej, jak i kontrolnej. Skarżący na etapie postępowania przed Sądami niższych instancji wskazywał, że orzeczenia biegłych nie wyjaśniały w sposób właściwy braku związku przyczynowego pomiędzy istniejącymi schorzeniami a zaistniałym wypadkiem przy pracy i istnieniem takiego związku przez kolejne lata, gdy skarżący uzyskiwał rentę w związku z wypadkiem przy pracy, przy istnieniu tych samych schorzeń i ich pogłębieniu. W ocenie skarżącego Sądy obu instancji przez bezkrytyczne oparcie się na sporządzonych opiniach biegłych, zakwestionowały jego uprawnienia z tytułu wypadku przy pracy, gdy uprzednio prawomocnie orzeczono o uprawnieniu do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy. Przedmiotem wcześniejszego postępowania między tymi samymi stronami była ocena, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy, a w obecnej sprawie, czy przysługuje mu prawo do renty z tytułu niezdolności w związku z wypadkiem przy pracy. Nietrafne jest zatem stanowisko Sądu Apelacyjnego, że w toku niniejszego postępowania podlegały badaniu wszystkie warunki niezbędne do uzyskania prawa do określonego w decyzji świadczenia. Tym samym w sprawie doszło do naruszenia art. 365 § 1 k.p.c., co mogło mieć istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie od ubezpieczonego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Z tego

względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587).

Oceniany w tym kontekście wniosek skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Skarżący, uzasadniając przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, odnosi się do art. 365 § 1 k.p.c.

Zgodnie z reprezentowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem związanie prawomocnym wyrokiem w sprawie o rentę z tytułu wypadku przy pracy może zachodzić w sytuacji, gdy kwestią sporną pozostaje nie samo istnienie u ubezpieczonego niezdolności do pracy, ale to, czy powodujący tę niezdolność stan chorobowy danego organu jest następstwem przebytego wypadku, a ta okoliczność (tj. wypadkowe podłoże schorzenia) została wyjaśniona w poprzednim procesie sądowym o jednorazowe odszkodowanie za doznany na skutek wypadku przy pracy uszczerbek na zdrowiu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2014 r., I UK 329/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 69 czy z dnia 4 marca 2021 r., II USKP 27/21, LEX nr 3178194). Natomiast brak związku pomiędzy sprawami o jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu zwiazanego z wypadkiem przy pracy i o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z tym wypadkiem występuje w tym znaczeniu, że przyznanie prawa do jednorazowego odszkodowania nie oznacza istnienia niezdolności do pracy, która jest warunkiem przyznania prawa do renty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r., I UK 361/07, LEX nr 491451).

W sprawie kwestią sporną było nie samo istnienie niezdolności do pracy, ale związek stwierdzonej u skarżącego niezdolności do pracy ze skutkami wynikającymi z zaistniałym wypadkiem przy pracy. Ocenie podlegało zatem to, czy stan chorobowy prowadzący do niezdolności do pracy jest następstwem wypadku przy pracy. Pomiędzy stronami niniejszego procesu, dotyczącego prawa do renty z

tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, został już rozstrzygnięty spór o jednorazowe odszkodowanie, w którym wydano prawomocny wyrok. Przedmiotem postępowania, toczącego się przed Sądem Rejonowym w O. pod sygnaturą akt IV U [...] była ocena, czy skarżącemu przysługuje jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem przy pracy. W sporządzonej na potrzeby tego postępowania opinii biegły ortopeda stwierdził, że u skarżącego występuje 15% trwały uszczerbek na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy w 2006 roku, w wyniku którego doznał on urazu odcinka szyjnego kręgosłupa. Skarżący był również przez wiele lat uprawniony do okresowej renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Nie została natomiast ustalona trwała niezdolność skarżącego do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. W toku niniejszego postępowania nie mogła zatem podlegać badaniu kwestia dotycząca istnienia związku przyczynowego pomiędzy wypadkiem przy pracy a stanem chorobowym związanym z urazem odcinka szyjnego kręgosłupa, albowiem została ona rozstrzygnięta prawomocnym wyrokiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2014 r., I UK 329/13, OSNP 2015 r., nr 5, poz. 69).

Opiniujący w tej sprawie biegli lekarze, uwzględniając dokumentację medyczną związaną z wypadkiem przy pracy i następującym po nim procesem leczenia, w tym powoływanym przez skarżącego stanem po leczeniu operacyjnym dyskopatii C5-C6 i C6-C7 kręgosłupa szyjnego, zgodnie stwierdzili, iż nie istnieje związek przyczynowy między obecnym stanem zdrowia skarżącego a wypadkiem przy pracy w 2006 roku. Opinie były tożsame co do stwierdzenia, iż obecnie występujące zmiany w kręgosłupie, zarówno szyjnym, jak i lędźwiowo-krzyżowym, są spowodowane chorobą zwyrodnieniową, wiekiem i charakterem wcześniej wykonywanej przez skarżącego pracy fizycznej. Również w postępowaniu apelacyjnym na skutek podnoszonych w apelacji zarzutów Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z opinii trzeciego zespołu biegłych. Zarówno biegły z zakresu ortopedii, jak i biegły z zakresu neurochirurgii i neurotraumatologii stwierdzili, że występujące u skarżącego schorzenia powodujące obecnie całkowitą niezdolność do pracy nie pozostają w związku z wypadkiem w 2006 roku.

W pozostałej części uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania sprowadza się natomiast do alternatywnej oceny materiału dowodowego odnośnie do stanu zdrowia skarżącego, a dokładnie w zakresie przyjęcia przez Sądy obu instancji za wiarygodną dokonanej przez biegłych sądowych oceny, że stwierdzona obecnie niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy. W rzeczywistości jest to zatem kwestionowanie poczynionych już i wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz przeprowadzana własna ocena sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2014 r., II UK 158/14, LEX nr 1768887; z dnia 25 czerwca 2019 r., II UK 290/18, LEX nr 2685442; z dnia 4 lipca 2019 r., III UK 330/18, LEX nr 2691634). W konsekwencji skarżący nie wykazał, aby zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej w zakresie naruszenia wskazanych przepisów.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek organu rentowego o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym, ponieważ w odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych. Z treści wniosku zgłoszonego w odpowiedzi na skargę kasacyjną nie wynika, aby pełnomocnik domagał się zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego w przypadku nieprzyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Żądanie zasądzenia kosztów w postępowaniu kasacyjnym odnosiło się wyłącznie do wydania przez Sąd Najwyższy wyroku oddalającego skargę - w razie przyjęcia jej do rozpoznania i rozpatrzenia. Wobec tego koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie wskazano argumentów dotyczących przyczyn kasacyjnych (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), uzasadniających odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być uznane - w razie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania - za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹

k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961 czy z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015 nr 7-8, poz. 91).

a.s.